

Daniela ANGHEL

GRADINA DE LEGUME ORNAMENTALĂ

Craiova
Octombrie, 2025

Copyright © 2025, Autor
Tehnoredactare computerizată: Daniela ANGHEL
Corectura aparține autorului

Responsabilitatea pentru conținutul lucrării revine în exclusivitate autorului.
Studiu științific

Publicat: Octombrie 2025
<http://www.edituraelse.ro/ped/ped.htm>

GRADINA DE LEGUME ORNAMENTALĂ

Fig. 1 Legume asezate ornamental

Gradina de legume inteligenta-culturi mixte

Cu un minim de atentie si de imaginatie in momentul plantarii, gradina dvs. de legume poate deveni o gradina in toata regula. Chiar si leguminoasele infloresc iar un aranjament studiat cu diverse forme de culori si felurite tipuri de legume poate fi foarte frumos, nu numai sanatos. Trebuie doar sa stii care plante convietuiesc bine impreuna si care sunt incompatibile. Si legumele, precum florile, au preferinte asadar, o combinatie reusita va fi o placere pentru ochi si pentru papilele noastre gustative.

Fig. 2 Gradina de legume decorativa

Culturile mixte beneficiaza de multe avantaje:

- Sunt mai rezistente in fata atacurilor parazitilor
- Substantele nutritive din pamant sunt asimilate mult mai bine decat intr-o cultura simpla
- Gradina de legume va parea mai plina de viata si de culoare.

Chiar natura este cea care are grija sa ne faca sa vedem cum si in ce fel se tolereaza plantele intre ele. Nu exista nici o lege scrisa care spune ca legumele si florile ar trebui sa stea separate, ba mai mult, o asociere corecta da un aer spectaculos unei gradini banale de legume.

O parcela de conopida (*Brassica oleracea*) de exemplu, în care înfloresc plante anuale creează un tablou aparte, foarte plăcut.

Sunt și câteva incompatibilități rare, precum cele dintre:

- Mazare și roșii
- Roșii și cartofi
- Praz și fasole

Incompatibilitățile din grădina de legume vin de multe ori din prisma înălțimilor plantelor și a portului. Întotdeauna va exista o concurență pentru înălțime între praz și fasole, de exemplu, prazul rămânând cel mai mic dintre cele două, indiferent de situație.

Alte asocieri pot fi chiar curioase, cea dintre capsuni și ceapa spre exemplu. Dacă nu ne-am gândi niciodată să le combinăm pentru un fel de mâncare, aflați că împreună, în grădina conviețuiesc foarte bine.

Chiar dacă asocierile de gusturi pe care le facem noi sunt complet diferite de modul în care legumele noastre își aleg “partenerii de parcelă”, aceștia știu să se îmbine astfel încât lupta în echipă împotriva paraziților să fie un succes.

Conform cercetătorilor s-ar putea să fie o legătură între sistemele radiculare ale plantelor și tipurile de miros emanate de acestea. Un exemplu ar fi culturile în care varza și salata cresc împreună. Aici se găsesc considerabil mai puțini purice de pământ decât în culturile simple.

Fig. 3 Grădina de legume decorativă

Un efect extrem de benefic în culturile de legume îl au plantele de tagetes sau craitele, popular. Este demonstrat că în culturile de capsuni, spanac, fasole și ceapă, plantarea acestora concomitent cu plantele de *Tagetes erecta* s-a observat dispariția nematozilor, paraziți ce trăiesc în pământ și atacă rădăcinile acestor plante. Un alt aranjament reușit este acela dintre sfecla și plante perene.

Asocieri reusite mai sunt si intre:

- Rosii, salata si sfecla rosie
- Usturoi si capsuni sau ceapa si capsuni
- Spanac, salate si varza
- Sfecla, morcovi si diverse tipuri de salate
- Varza, nap-turcesc si barba-caprei
- Porumb, castraveti si arpagic

Pe toate acestea le puteti combina cu flori de gradina. Salatele inele fiind extrem de decorative in gradina dar si foarte "sociabile". Convietuiesc foarte bine cu plantele aromatice si cu legumele de frunza, ceapa, dar si castraveti si capsuni sau conopida si fasole.

Sa nu uitam deasemenea sa punem la socoteala si platele medicinale si/sau aromatice, unele dintre ele pot avea un puternic efect decorativ in gradina ta: busuioc, valeriana, salvia, rozmarin, cimbru, etc.

Culturile mixte prezinta insa si alte avantaje atentie insa sa nu le ingradam diti intr-un spatiu prea mic, altfel cultura va avea de suferit. La fel de importanta ca asocierea este si rotatia culturilor. Dar despre asta vom vorbi intr-un viitor articol.

Peisagistica comestibila

În peisagistica comestibilă se pot utiliza de la 1-100% plante comestibile.

Există mai multe motive să avem plante comestibile în peisaj, dintre care amintim: posibilitatea de a ne bucura de prospețimea și aroma plantelor comestibile; controlul asupra pesticidelor utilizate pentru plantele de consum; creșterea securității alimentare în gospodăriile personale; creșterea de soiuri neobisnuite care nu se găsesc în comerț; interacțiunea cu lumea naturală și îmbinarea agrementului cu utilul.

Peisajului comestibil datează din perioada antică. În Persia existau grădini combinate de plante comestibile și ornamentale. Grădinile medievale monahale includeau, de asemenea, fructe, legume, flori, și plante medicinale.

În peisajul comestibil este necesar să avem plante care pot avea, cel puțin, 6 ore de lumină pe zi. Solul trebuie să fie drenat și amenajat ca în arhitectura peisageră. Plantele comestibile pot fi grupate în forme și dimensiuni precum cele ornamentale.

Plantele comestibile cele mai des utilizate sunt: varza, brocolii, maghiran, usturoi, ceapa, marar, ardei iute, ardei gras, salvia, cimbru, afine, roșiile chery, coacaz roșu, coacaz negru, visin, măr, păr, prun, struguri, capsunii, etc.

Multe plante ornamentale comune pot supraviețui cu grijă minimă. Cele mai multe plante comestibile, totuși, au nevoie de un pic de atenție pentru a produce bine. Acestea pot necesita udări, taieri, fertilizări, tratamente pentru boli și dăunători.

Cel mai bine este să tratăm peisajul comestibil ca un hobby și nu ca o corvoadă. Pentru a nu fi copleșiți, începem doar cu câteva plante comestibile și pe suprafețe mai mici.

Amenajarea gradinii de legume si ierburi aromatice

Fig.5

Cultivarea plantelor a fost parte integrala din istoria omului inca din cele mai vechi timpuri. Nevoia omului de a se hrani a condus la aparitia in jurul locuintei a gradinii, ca sursa de hrana rapida si sigura, pe care omul se putea baza. Prin urmare, gradina a avut initial un rol utilitar, producerea plantelor alimentare si medicinale fiind scopul principal al acesteia.

Cu trecerea timpului, functia gradinii a devenit una mai degraba ornamentala decat tehnica. Cu toate acestea, intalnim adesea in proiectele de amenajari gradini si amenajari curti un spatiu dedicat plantelor utilitare, tot mai multi oameni optand pentru amenajarea unui colt cu ierburi aromate si legume in gradina rezidentiala de ansamblu.

In activitatea de amenajari gradini de legume si ierburi aromate trebuie sa urmariti cativa pasi simpli: evaluarea zonei unde se doreste amenajarea gradinii, setarea obiectivelor si planificarea proiectului.

Evaluarea zonei se refera la analiza situatiei existente si a modului in care aceasta influenteaza designul unui proiect de amenajari gradini si amenajari curti. Se vor analiza factori naturali precum clima, relieful, apa si solul, vegetatia si fauna locala, cat si factori antropici ca imprejurimile, caile de circulatie si de acces, alte functiuni prezente in sit.

Evaluarea sitului determina unde va fi plasata gradina utilitara in raport cu celelalte functiuni ale gradinii-ansamblu, cat si alegerea plantelor potrivite conditiilor de mediu.

Solul reprezinta un aspect foarte important de analizat in activitatile de amenajari gradini si amenajari curti, sanatatea plantelor depinzand de acesta in mod direct. Atunci cand avem de-a face cu un sol compactat si saracacios in nutrienti este necesara imbunatatirea lui cu materie organica.

Lumina este un alt factor important de avut in vedere cand va decideti sa incepeti un proiect de amenajari gradini si amenajari curti. Majoritatea plantelor avand nevoie de minim sase ore pe zi de plin soare. Pozitionarea gradinii se va face in locuri neumbrite de arbori, cladiri sau ziduri, de preferinta cu expozitie sudica.

Apa este o prezenta obligatorie cand lucram cu materie vie. De cele mai multe ori aportul natural de apa nu satisface nevoile plantelor si intervine necesitatea irigarii. Ca parte din proiectul de amenajari gradini si amenajari curti, trebuie tinut cont ca ideal pentru gradina de plante aromatice si legume este un sistem de irigatie prin picurare. Astfel se va reduce atat riscul de imbolnavire al plantelor (prin stagnarea apei pe frunzele lor) cat si risipa de apa (metoda prin picurare furnizand necesarul strict de apa).

Fauna locala poate avea un rol pozitiv (polenizare – albine) sau negativ (distrugerea recoltei – limacsi). In gradina de ierburi aromatice si legume se vor planta si specii care atrag insectele polenizatoare (ex levantica, salvia) si care indeparteaza daunatorii (ex oregano, craitele).

Ca parte din aceasta activitate a unei lucrari de amenajari gradini si amenajari curti, setarea obiectivelor consta in stabilirea tipului de gradina dorit, a timpului care se va aloca ingrijirii acesteia si la alegerea plantelor potrivite.

Trebuie avut in vedere ca o gradina utilitara nu este o gradina de productie. Scopul ei este de a furniza suficient incat sa merite efortul intretinerii ei. Pentru a evita risipa de timp si resurse se vor alege doar plantele preferate consumului, iar gradina va fi dimensionata astfel incat sa satisfaca nevoile, fara a se planta mai mult decat se poate avea grija.

Exista trei tipuri principale de gradina utilitara: gradina de legume, gradina de ierburi aromatice si asa zisa jardin potagere.

Gradina de legume are ca scop cultivarea la scara mica a legumelor si a altor plante comestibile. Este formata din doua zone principale: zona de compost si zona de cultivare. Zona de cultivare este divizata in mai multe parcele si randuri in care se cultiva cateva tipuri de plante. Deoarece aceasta gradina este strict utilitara, in proiectele de amenajari gradini si amenajari curti, aceasta va fi situata in partea din spate a proprietatii.

Fig. 8 Gradina de legume; sursa fotografie Lee Reich

Gradina de ierburi aromate este un spatiu separat al gradinii-ansamblu ce are ca scop cresterea plantelor aromate si a celor medicinale. Poate fi proiectata cu grija, dupa modelele geometrice asa zise “knot garden”, sau plantata dupa o schema care imita naturalul, cu un aspect neorganizat, aleator.

‘Knot gardens’ sunt un model medieval de asezare a plantelor, ce imita o tapiserie. Sunt realizate din plante care suporta tunderea si preteaza in gardurii vii si borduri (rozmarin, santolina, busuioc). Acest tip de gradina necesita multa munca de intretinere, un aspect pe care va recomandam sa-l luati in calcul cand va decideti in privinta unei astfel de gradini ca parte din proiectul dumneavoastra de amenajari curti si amenajari gradini.

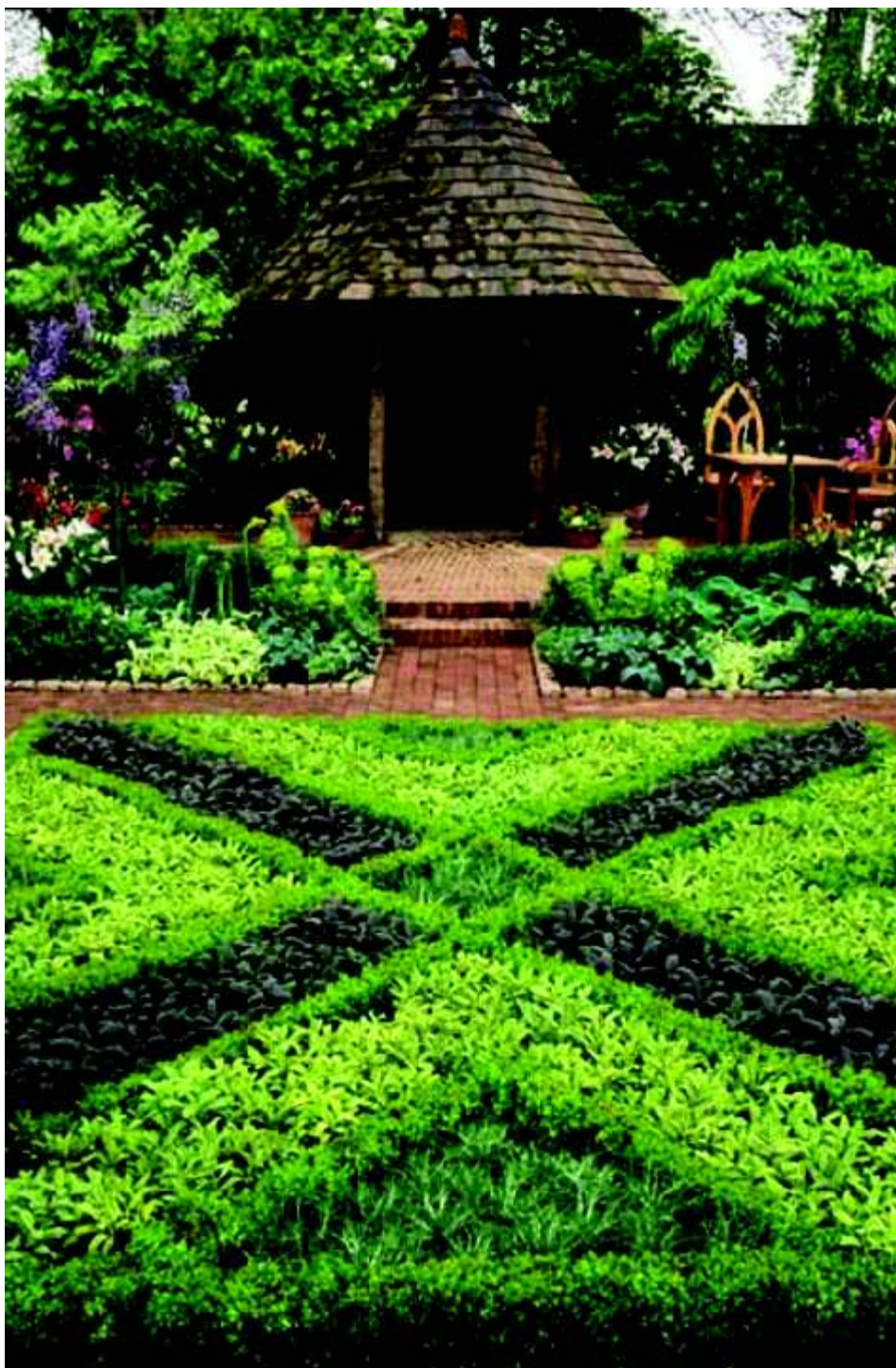

Fig.9 Paisagística comestibila

Fig.10 Knot Garden – Hertford Museum, Hertfordshire

Fig.11 Jardin potagere

‘Jardin potagere’ este un melanj între gradina de legume, gradina de ierburi aromate și gradina ornamentală. Acest tip de gradina își are rădăcinile în Franța, în perioada renașcentistă-barocă.

Scopul ei este de a imbina functia utilitara cu cea estetica. In aceasta gradina ierburile aromate si legumele sunt combinate cu plante floricole pentru sporirea efectului estetic. Tot din considerente estetice sunt folosite varietati ornamentale ale plantelor utilitare (salvia variegata, varza decorativa)

Fig.12 sursa fotografie Sally Nex, Malvern Spring Gardening Show

Fig.13 sursa fotografie Dorling Kindersley Limited

Planificarea proiectului:

În proiectele de amenajări grădini și amenajări curți utilitare se utilizează în principal aceleași linii directoare ca la proiectarea grădinii ornamentale.

Planul de amenajări curți și amenajări grădini trebuie organizat astfel încât să se realizeze o mai bună folosire a spațiului și să se creeze o unitate compozitională a ansamblului. Stabilirea proporțiilor compoziției se face în așa fel încât dimensiunile suprafețelor și volumelor să fie corelate armonios.

Primul pas în schițarea unui proiect de amenajări curți și amenajări grădini utilitare constă în alegerea unei teme (grădina de legume, grădina de ierburi aromate, grădina potageră) și a unui stil compozitional care se potrivește mai bine cu aceasta (geometric, liber, mixt).

La grădinile de legume, care se axează mai mult pe partea utilitară decât pe cea estetică, se alege o schemă compozitională geometrică, aceasta fiind mai potrivită din punct de vedere al îngrijirii plantelor și al producției.

Fig.14 Legume și ierburi aromatice

Grădinile de ierburi aromate pot fi amenajate atât geometric cât și liber sau mixt.

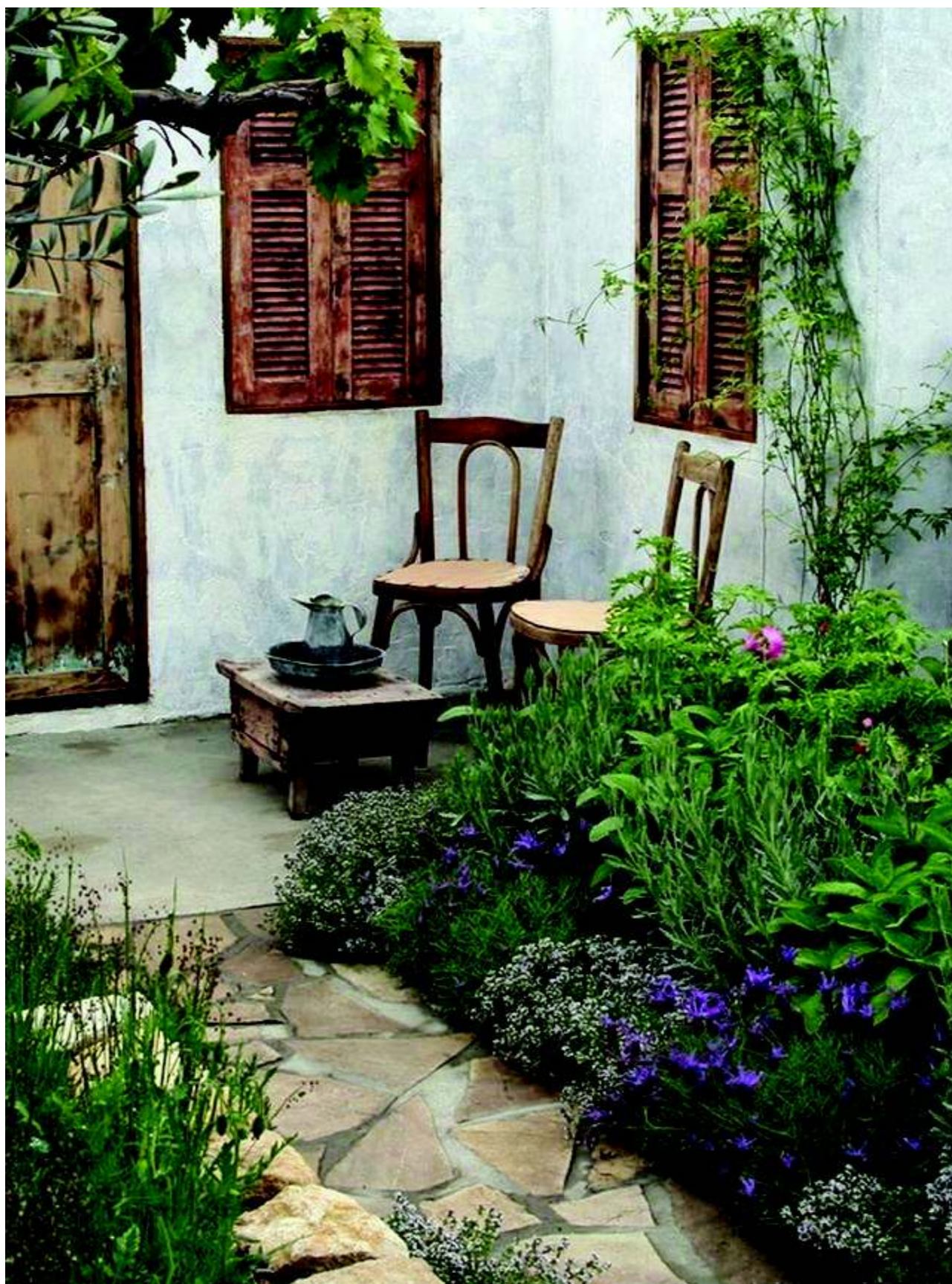

Fig.15 Legume si ierburi aromatice

Fig.16 Gradina potagera

Gradinile potagere arata mai bine amenajate in stil liber, dar pot fi organizate si dupa o schema mixta sau geometrica, o alta solutie de care puteti tine cont in lucrarile de amenajari gradini si amenajari curti.

Fig.17 Gradina de legume,sursa fotografie Sandy McKelvey

Fig.18 Legume si ierburi aromatice

Foarte importanta in schitarea proiectului de amenajari gradini si amenajari curti este si trasarea cailor de circulatie si acces.

Aleile trebuie sa asigure un acces si o circulatie usoara, rapida si fluenta. Ele trebuie dimensionate corespunzator activitatiilor ce se vor desfasura in gradina (lucrari cu pamant si compost, recoltari). Aleile se realizeaza din materiale care dreneaza apa (caramida, pavele, pietris).

Un alt aspect important al proiectelor de amenajari gradini si amenajari curti o reprezinta unitatea compozitiei, care se realizeaza prin alegerea unei teme cromatice si prin repetarea catorva specii de plante in toata gradina. Pentru sporirea efectului estetic si evitarea monotonei se vor utiliza plante cu volume si texturi variate.

Anumite ierburi aromate si soiuri de legume au calitati estetice ce pot fi valorificate, precum frunzisul atractiv sau inflorirea bogata (salvie variegata, varza decorativa, cimbrisor).

La planificarea proiectului de amenajari gradini si amenajari curti, pe langa partea estetica trebuie luate in considerare si aspecte tehnice. Chiar daca urmarim un efect decorativ atunci cand grupam plantele trebuie avut in vedere ca acestora sa li se asigure la plantare un spatiu corespunzator intre ele, pentru a se putea dezvolta armonios.. distantele de plantare difera in functie de specie, dar media este undeva intre 20 si 30 cm.

Folosirea paturilor inaltate ofera cateva avantaje fata de plantarea la sol si anume o intretinere mai usoara si un substrat care dreneaza mai bine surplusul de apa si nu se compacteaza din cauza calcarilor repetate.

Fig.19 Ierburi aromatice,sursa fotografie Tomasso del Buono si Paul Gazerwitz

Fig.20 Design de Hasselfors Garden

Foarte important in planificarea proiectului de amenajari gradini si amenajari curti este si schitarea unui calendar cu activitatiile necesare in gradina din cursul anului (perioade de sadire, de rasaduri, de adaugat ingrasaminte, de recoltat, de pregatit pentru iernat) dar si din anii urmasori (rotirea culturilor).

In gradina de legume rotirea culturilor este o activitate necesara pentru evitarea transmiterii bolilor si a aparitiei carentelor de anumiți nutrienți. De aceea, in cadrul unui proiect de amenajari gradini si amenajari curti, arhitectul peisagist va va recomanda sa nu plantati aceeasi specie sau plante membre ale aceleiasi familii an de an in acelasi loc.

Cele mai frumoase soiuri de ceapa si usturoi

Ceapa si usturoiul sunt doua dintre condimentele cele mai importante consumate de oamenii din intreaga lume. Orasul in care locuiesc in prezent este etichetat ca fiind "Capitala cepei din Filipine". Direct raportat la acest aspect, in orasul nostru se desfasoara un festival anual numit " Festivalul Tanduyong ".

Unele soiuri de ceapa si usturoi sunt cultivate in scopuri comerciale, altele cresc in salbaticie, iar unele sunt cultivate ca plante ornamentale. Cand cumparam ceapa sau usturoi, din piata sau din magazinele alimentare, le vedem doar in forma recoltata / forma uscata, gata pentru consum. Dar ai vazut vreodata o ceapa sau usturoi intr-un vas, in pustie sau in timp ce inca sunt la ferma? De obicei cand tocam ceapa, ne curg lacrimile dar acum, delecteaza-ti privirea cu unele dintre cele mai superbe flori. Cele mai multe dintre aceste flori sunt din specii salbatice si unele dintre ele sunt folosite ca plante ornamentale.

10. Ceapa rosie (*Allium haematochiton*)

Allium haematochiton este o specie de ceapa salbatica cunoscuta sub numele de ceapa rosie. Este originara din regiunea Baja din California de Nord si California de Sud unde creste pe pantele dealurilor de coasta. Are un rizom mic, asociat cu grupurile de bulbi cu nuanta rosie. Din acestea cresc mai multe tulpini goale de culoare verde, fiecare cu cateva frunzulite crete. In varful fiecarei tulpini se dezvolta o explozie de mai multe flori, fiecare pe un peduncul scurt.

Fig.21 *Allium haematochiton*

9. Ceapa gigant (*Allium giganteum*)

Aceasta ceapa gigant care este pe cale sa infloreasca o planta perena. Are un bulb comestibil si este folosita ca planta medicinala si ornamentala. Are o floare unica care arata ca o minge.

Fig.22 *Allium giganteum*

8. Ceapa Rawhide Hill (*Allium tuolumnense*)

Allium tuolumnense este o specie rara de ceapa salbatica cunoscuta sub denumirea frecventa de Ceapa Rawhide Hill. Se gaseste in California, intr-o mica sectiune de la poalele dealurilor Sierra Nevada. Este o planta de soluri aluvionare.

Fig.23 Allium tuolumnense

7. Senzatie Purpurie (Allium aflatunense)

Aceasta floare frumoasa apartine soiului Senzatie Purpurie, si este o planta din familia Alliaceae.

Fig.24 Allium aflatunense

6. Allium ampeloprasum

O alta floare impresionanta este floarea de *Allium ampeloprasum*. Este originara din Europa de Sud, Asia de Vest si pare sa fi fost introdusa de oamenii preistorici si in Marea Britanie unde, habitatul sau, se intinde pe spatiile stancoase din apropierea coastei de sud-vest a Angliei si Tarii Galilor.

Fig.25 Allium ampeloprasum

5. Allium crispum

Floarea frumoasa si viu colorata, care seamana cu o orhidee este de fapt o floare de *Allium Crispum*, o specie de ceapa salbatica. Se gaseste in California, unde creste de-a lungul Coastei Centrale, de multe ori in soluri aluvionare si argiloase.

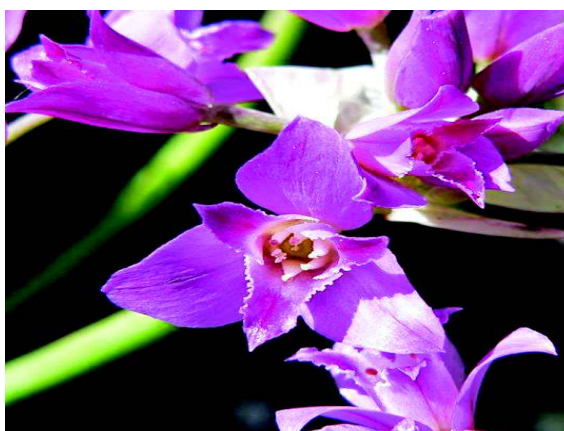

Fig.26 Allium crispum

4. Prazul Lili (*Allium Moly*)

Minunata Ceapa Lily, o planta perena, se gaseste in primul rand in sudul Frantei si Spaniei. Este o specie comestibila si este folosita ca planta medicinala si ornamentala. De asemenea, este cunoscuta si sub numele de "usturoi de aur".

Fig2.7 Allium Moly

3. Prazul cu cap rotund (*Allium sphaerocephalon*)

Prazul cu cap rotund este cunoscut si sub numele de usturoiul cu cap rotund. Este o planta perena din familia Alliaceae. Este cultivata de gradinari pentru minunatul sau aspect atunci cand este in florita. Floarea sferica de culoare violet este sustinuta de o tulpina lunga, de pana la 50cm in inaltime, in florind de obicei in luna iulie.

Fig.28 Allium sphaerocephalon

2. Usturoi de Napoli (Allium neapolitanum)

Usturoiul de Napoli este cunoscut sub mai multe denumiri frecvente precum "usturoi-ul narcisa". Este o planta bulboasa perena din genul Allium. Este originara din sudul Europei, Africa de Nord si Orientul Mijlociu. Este considerata o buruiana in anumite parti ale SUA.

Fig.29 Allium neapolitanum

1. Usturoi aurit (*Allium Moly*)

Aceasta floare luminoasa, de culoare galbena este o specie de *Allium Moly*. Este originara din sudul Europei. Florile luminoase de culoare galbena apar in grupuri de pana la 5 cm diametru. Fiecare floare in forma de stea cuprinde sase petale.

Fig.30 *Allium Moly*

Bibliografie

1. <http://biblioteca.regielive.ro/cursuri/agronomie/legumicultura-84093.html>
2. Giorgota Mihai, Nicolae Laurentiu, Legumicultura speciala volumul I, Reprograph, 2010
3. Fig.1
https://www.google.ro/search?q=legume+ornamentale&esv=2&biw=1366&bih=667&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=BdYOVOWOJobSaJL1gqgD&ved=0CB0QsAQ#facrc=_&imgdii=_&imgsrc=hW3L6-saiAosIM%253A%3BH7Lf8ANzYOKi0M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.gradinamea.ro%252F_files%252FImage%252Farticol%252Foriginal%252FGradina_de_legume_si_flori.JPG%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.gradinamea.ro%252FGradina_cu_legume_si_flori_4690_586_1.html%3B673%3B365
4. Fig.2, Fig.3
https://www.google.ro/search?q=legume+ornamentale&esv=2&biw=1366&bih=667&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=BdYOVOWOJobSaJL1gqgD&ved=0CB0QsAQ#facrc=_&imgdii=_&imgsrc=urNzY59UseLmZM%253A%3B3vxqhNP8RGki7M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.ccib.ro%252Fafacerea%252FImagemanager%252Fafacerea2009%252F164%252FFresQ-Niederlande.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.ccib.ro%252Fafacerea%252FStire-1232-.htm%3B640%3B426
5. <http://www.gradinavesela.ro/category/gradina-de-legume-2/>
6. Fig.4, Fig.5
<http://www.gradinavesela.ro/category/gradina-de-legume-2/>
7. Fig.6
<http://www.gazetadeagricultura.info/plante/gradinarit/12907-peisagistica-comestibila.html>
8. <http://www.gazetadeagricultura.info/plante/gradinarit/12907-peisagistica-comestibila.html>
9. <http://www.gedeus.ro/legume-ierburi-aromate-amenajari-gradini> + fig.7-fig.20
10. Fig.21-fig.30
www.sciencelay.org
11. <http://decostyle.mayra.ro/legume/legume/top-10-a-celor-mai-frumoase-flori-de-usturoi-si-ceapa/514/>
12. <http://vasilerosciuc.blogspot.ro/2013/02/leacuri-din-gradina-pentru-prevenirea.html>

13. LEGUMICULTURĂ-Baicu, T. (1989)Combaterea integrată a bolilor și dăunătorilor în horticultură.
- 14.Rev.Prod.veg. - Hortic., nr.3, București.
- 15.BAJURIAN, G., ȚURCANU I. (1980)-Culturi condimentare și legumicole puținrăspândite.
- 16.BARBIER, R. (1970)-Producerea și controlul semințelor și materialului săditor.
- 17.CIDAS, Traducere Nr.7, București.
- 18.BĂLAȘA, M. (1973)Legumicultura.Edit. Didactică și Pedagogică, București